

Περί Τέχνης και Πολιτισμού

ΚΡΙΤΙΚΗ - ΘΕΑΤΡΟ

«Αμπιγιέρ»

του Ρόναλντ Χάργουντ από το Σατιρικό Θέατρο

Ο σκηνοθέτης Αντώνης Φουστέρης, έχει αγαπήσει το έργο του Χάργουντ που ανέβασε στο Σατιρικό. Έχει πιστέψει στις δυνατότητες του και προβλέπει τις προεκτάσεις του. Έχει αντλήσει από τον «Αμπιγιέρ» την ποίηση που περιέχει η έννοια «Θέατρο» και προσπάθησε να φτιάξει απ' αυτή την ύλη το μύθο στη σκηνή. Οδηγώντας τον σκηνογράφο Κώστα Καυκαρίδη προς τη μετατροπή της ποιητικής μεταφοράς της μαγείας του θεάτρου σε ορατά σκηνικά σύμβολα, προχώρησε ο ίδιος στη δημιουργία της συμβολικής φιγούρας -προλόγου και επιλόγου, κάτι σαν το πνεύμα του θεάτρου. Η φιγούρα αυτή (Π. Αβραάμ) μυσταγωγικά εισάγει τους θεατές στα επί σκηνής παρασκήνια προτείνοντας ένα ανυψωμένο στυλιστικό επίπεδο.

Ο σκηνοθέτης πρόσθεσε το ποιητικό περιβλήμα στα άλλα δύο μέρη του έργου, στην κυρίως υπόθεση του πρωταγωνιστή - θιασάρχη και στο «θέατρο μέσα στο θέατρο» που παίζεται από τους ήρωες του έργου. Η «εξαγωγή» όμως του ποιητικού στοιχείου εκτός υπόθεσης, είχε την εξής παρενέργεια: Η ίδια υπόθεση «στέγνωσε», αποποιητικοποιήθηκε και δημιουργήθηκε μια στυλιστική ανισορροπία μεταξύ των επιπέδων της παράστασης. Αυτό που ο Φουστέρης, έκανε να ηχεί σαν ύμνος στον πρόλογο και επίλογο, στο κείμενο του Χάργουντ ακούγεται σαν πικρός, ειρωνικός, νοσταλγικός σκοπός, που συνοδεύει τις περιπτώσεις των σχέσεων των προσώπων.

Ο σκηνοθέτης έδωσε μεγάλη σημασία στην τεχνική πλευρά της υποκριτικής συμπεριφοράς στην παράσταση. Φρόντισε για τη στέρεα κατασκευή των σκηνών, τό ρυθμό, το νεύρο. Απέδωσε αυτή την καθαρά παρασκηνιακή πίεση του χρόνου πριν την έναρξη, μεταξύ των εξόδων στη σκηνή κλπ. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που η παράσταση φαίνεται τόσο καλοφτιαγμένη.

Όσον αφορά το φτιάξιμο των μορφών, αναρωτιέμαι μήπως ο κεντρικός ρόλος του Σερ ήθελε περισσότερο «σκάλισμα», περισσότερες χαρακτηριστικές λεπτομέρειες, περισσότερη αναφορά στα πρότυπα της αγγλικής θεατρικής παράδοσης της προπολεμικής - πολεμικής εποχής. Νομίζω ότι είδαμε μάλλον το «πώς» έπαιξε ο Πολύκαρπος Πολυκάρπου παρά «ποιόν» έπαιξε. Αλλά το «πώς» ήταν σοβαρή και σημαντική πρόταση. Ο Π. Πολυκάρπου μετέφερε το βάρος από το θεατρικό προς το πανανθρώπινο στοιχείο του έργου παίζοντας τον άνθρωπο στο τέλος της πορείας του, ο οποίος πριν να αποχωριστεί τη ζωή του, αποχωρίζεται την πίστη στον εαυτό του, γι αυτό και γραπώνεται με όσες δυνάμεις του έχουν απομείνει από την πίστη προς τον ίδιο εκ μέρους του πιο κοντινού του, του αμπιγιέρ του.

Αν όμως για το ρόλο του σερ ο εκτελεστής είχε την ευχέρεια της επιλογής μεταξύ της συγκεκριμενοποίησης και της γενίκευσης, οι δευτερεύοντες ρόλοι των μελών του θιάσου, έχασαν αισθητά μη προάγοντας τους ήρωες τους στους πιο ευδιάκριτους όσον αφορά τον εθνικό τους χώρο, το χώρο και το επάγγελμα τύπους. Κατά πολύ ξεχώρισε η Πόπη Αβραάμ φτιάχνοντας μια ωραία θεατρικώς ψεύτικη Λαίδη, ένα πρόσωπο απαραίτητο στην τράπουλα του κάθε θεατρικού θιάσου.

Αφησα προς το τέλος του σημειώματος το θερμό καλωσόρισμα που αξίζει στο Νεοκλή Νεοκλέους, που με την πρώτη του παρουσία στις δύο σκηνές του Σατιρικού, στην παιδική και κύρια, εντυπωσίασε. Στην περίπτωση του, λειτούργησε ένας από τους κανόνες της σκηνής: όταν κάτι είναι αναμφισβήτητο καλό, αποκτά το δικαίωμα να μην εξεταστεί σύμφωνα με τα συνηθισμένα κριτήρια. Ετσι ο Αμπιγιέρ, όπως μπορεί κανείς να συμπεράνει από το κείμενο, πρέπει να είναι καταδικασμένος στην ασημαντότητα, μικρός κοντά στο μεγάλο Σερ, μια σκιά ανάμεσα στους φωτισμένους με τα φώτα της σκηνής συναδέλφους. Ο Νεοκλής Νεοκλέους παίζει όλα αυτά, αλλά παράλληλα εκπέμπει μια δική του ακτινοβολία, ακτινοβολία του ταλέντου. Έδειξε μεγάλη ευελιξία στις υποκριτικές συνδέσεις με τους άλλους ηθοποιούς, ενδιαφέρουσα πλαστική και άνεση χρησιμοποίηση του σκηνικού χώρου, εκφραστικότητα πλήρως ελεγχόμενη.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ